

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY

**NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE VĚNUJÍCÍ SE
PÉČI O SENIORY NA SLOVENSKU A V RUSKÉ
FEDERACI**

NON-PROFIT ORGANIZATIONS DEDICATED TO CARE OF THE
SENIORS IN SLOVAK REPUBLIC AND RUSSIAN FEDERATION

Bakalářská práce

VYPRACOVALA: Katarína Kvašňovská

VEDOUCÍ PRÁCE: doc. Mgr. Jitka Komendová, Ph.D.

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité
prameny.

V Olomouci, 10. 04. 2017

podpis

Děkuji doc. Mgr. Jitce Komendovej, PhD., za konzultace, cenné rady a připomínky,
které mi během psaní bakalářské práce poskytla.

Obsah

Úvod	5
1. Definice neziskového sektoru	6
1.1 Vznik a vývoj neziskového sektoru	9
1.2 Vymezení sociálních NO	11
1.3 Financování vybraných neziskových organizací	12
2. Formy péče o seniory.....	18
2.1 Sociální péče o seniory prostřednictvím terénní sociální služby	19
2.2 Sociální péče o seniory prostřednictvím pobytové sociální služby	22
3.1 Domov pro seniory „Dom Sv. Martina n. o.“	25
3.2 Blagoletije.....	27
3.3 Zolotaja oseň.....	28
3.4 SAMARITÁN n.o.....	30
Závěr	33
PE3IOME.....	35
Bibliografie	40
Seznam použitých zkratk	44

Úvod

Sociální služby, které jsou v současné době velice potřebné, se stávají stále diskutovanější otázkou. Na Slovensku je podle údajů Sociální pojišťovny více než jeden milion důchodců, což je asi 20 % všech obyvatelů. V Rusku je počet seniorů ještě vyšší a tvoří 39 % populace. V evropské kultuře byla vždy považována péče o starší členy rodiny za morální normu. Vychází z předpokladu, že je morální a lidské pečovat o starší a bezmocné členy, a to jak v rodině, tak i ve společnosti. Podnětem pro vypracování práce byla kromě důležitosti tohoto tématu moje osobní zkušenost s prací v domově pro seniory. V práci jsme se zaměřili na poskytování péče o seniory prostřednictvím dvou forem poskytování sociálních služeb a to pobytové formy a terénní formy.

Bakalářská práce si klade za cíl analyzovat a porovnat podmínky fungování sociálních nestátních neziskových organizací se zaměřením na sféru péče o seniory v Rusku a na Slovensku.

V první kapitole krátce definujeme neziskový sektor obecně, popíšeme právní formy neziskových organizací, vznik a vývoj neziskového sektoru, vymezíme sociální neziskové organizace a v poslední části kapitoly přiblížíme financování neziskových organizací.

Druhá kapitola popisuje terénní a pobytovou formu poskytování sociálních služeb, přičemž se opírá i o informace z konkrétních neziskových organizací.

Ve třetí kapitole představíme zvolené neziskové organizace, z nichž dvě se věnují terénní formě a dvě pobytové formě poskytování sociálních služeb, vždy jedna ruská a jedna slovenská organizace daného typu.

V poslední části shrneme a porovnáme situaci v Rusku a na Slovensku. Metody, které použijeme, jsou analýza literatury, analýza zákonů, analýza statistických údajů a pozorování v zařízení Dom sv. Martina.

1. Definice neziskového sektoru

Společnost je ve většině zemí tvořena třemi sektory- soukromým, veřejným a neziskovým, které se vzájemně doplňují. Neziskový sektor se často nazývá jako třetí sektor, protože je to ta část společnosti, která zabezpečuje činnosti nenabízené nebo nedostatečně nabízené prvníma dvěma sektory. Hned v úvodu je nutné zdůraznit, že pojem nezisková organizace neznamená, že daná organizace nemůže vytvářet zisk. Svůj zisk jenom nemůže rozdělit mezi vlastníky. Neziskový sektor je pojem natolik široký, rozhodli jsme se NO definovat prostřednictvím 5 základních kritérií, podle příkladu Lestera M. Salamona a Helmuta K. Anheiera. Nevládní neziskové organizace:

1. mají formální strukturu;
2. mají soukromý (nevládní charakter);
3. jejich primárním cílem není dosahování zisku, který by se rozděloval mezi vlastníky;
4. jsou nezávislé, jednají na principu samosprávy;
5. mají dobrovolný charakter.

Druhý paragraf Zákona o neziskových organizacích SR je definuje následovně:

„Nezisková organizace je právnická osoba založena podle tohoto zákona, která poskytuje všeobecně prospěšné služby za předem určených a pro všechny uživatele stejných podmínek a které zisk se nesmí použít v prospěch zakladatelů, členy orgánů ani její zaměstnance, ale se musí použít v celém rozsahu na zabezpečení všeobecně prospěšných služeb.

Všeobecně prospěšné služby jsou především:

- a) poskytování zdravotní péče,
- b) poskytování sociální pomoci a humanitární péče,
- c) tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentace duchovních a kulturních hodnot,
- d) ochrana lidských práv a základních svobod,
- e) vzdělávání, výchova a rozvoj tělesné kultury,
- f) výzkum, vývoj, vědecko-technické služby a informační služby,

- g) tvorba a ochrana životního prostředí a ochrana zdraví obyvatelstva,
- h) služby na podporu regionálního rozvoje a zaměstnanosti,
- i) zabezpečování bydlení, správy, údržby a obnovy bytového fondu.⁴¹

Pokud nahlédneme do Zákona RF o nevládních neziskových organizacích, zjistíme, že definice je prakticky stejná. Určité rozdíly však nacházíme u forem NO. Na Slovensku jsou čtyři základní právní formy neziskových organizací:

1. Sdružení stanovuje zákon č. 83/1990 Z.z. z roku 1990 o sdružování občanů. Podle tohoto zákona na uplatnění práva občanů sdružovat se, není potřebné povolení státního orgánu. Činnost sdružení je obvykle zaměřená na uplatňování zájmů jeho členů, nevylučují se však ani veřejně prospěšné aktivity.

2. Nadace je stanovena zákonem NR SR č. 34/2002 Z. z. z roku 2001 o nadacích, který nahradil zákon NR SR č. 207/1996 Z. z. o nadacích. Podle tohoto zákona je nadace „účelové sdružení majetku, který slouží na podporu veřejně prospěšného účelu.“ Nadace se zapisuje do registru nadací, který je vedený Ministerstvem vnitra SR.

3. Veřejně prospěšné organizace upravuje již výše citovaný zákon NR SR č. 213/1997 Z. z. z roku 1997 o neziskových organizacích poskytujících obecně prospěšné služby. Tento zákon definuje neziskovou organizaci poskytující obecně prospěšné služby jako „právní osobu, která poskytuje všeobecně prospěšné služby za předem určených podmínek a pro všechny uživatele stejných podmínek a které zisk se nesmí použít ve prospěch zakladatelů, členů orgánů ani jejich zaměstnanců a musí se použít v celém rozsahu na zabezpečení všeobecně prospěšných služeb“.

4. Neinvestiční fondy upravuje zákon NR SR č. 147/1997 Z. z. z roku 1997 o neinvestičních fondech. Podle definice je fond „neziskovou právní osobou, která sdružuje peněžní prostředky určené na plnění všeobecně prospěšného účelu, nebo individuálně určené humanitní pomoci pro jednotlivce, nebo pro skupinu osob, které se ocitli v ohrožení života, nebo potřebují naléhavou pomoc při postihnutí živelnou pohromou“.

¹ Zákon NR SR č. 213/1997 Z. z.

V ruském Federálním zákoně „O neziskových organizacích“ z roku 1996 je definováno více forem NO²:

1. Sociální a náboženská organizace (sdružení) – Dobrovolné sdružení občanů, založeno v souladu se zákonem na základě jejich společných zájmů, kvůli naplňování duchovních a jiných zájmů. Sociální a náboženské organizace mají právo zapojit se do podnikatelské činnosti, která odpovídá účelu, pro který byly vytvořeny.

1.1. Společenství původních málopočetných národů Ruské federace

1.2. Sdružení kozáků

2. Fond – Nečlenská nezisková organizace zřízená fyzickými nebo právnickými osobami na základě dobrovolných příspěvků, sledující sociální, charitativní, kulturní, vzdělávací nebo jiné společensky užitečné účely. Majetek převedený fondu jeho zakladateli (zakladatelem) je ve vlastnictví fondu. Zakladatelé neručí za závazky jimi založeného fondu a fond neručí za závazky svých zakladatelů.

2. 1. Státní korporace – Nečlenská nezisková organizace zřízená Ruskou federací na základě peněžního vkladu a vytvořena na realizaci sociálních, administrativních, nebo jiných společensky užitečných funkcí.

2. 2. Státní podnik – Nečlenská nezisková organizace zřízená Ruskou federací na základě peněžního vkladu a vytvořena pro poskytování veřejných služeb a plnění jiných funkcí s využitím státního majetku na základě důvěryhodného vedení.

3. Neziskové partnerství – Členská nezisková organizace založená občany nebo právnickými osobami, aby pomáhala svým členům při realizaci aktivit zaměřených na dosažení neziskových účelů. (Zahrádkářská a chatová partnerství)

4. Soukromá instituce – Nezisková organizace založena fyzickou nebo právnickou osobou pro uskutečňování administrativních, sociálních, kulturních či jiných funkcí neziskového charakteru. Jsou úplně nebo částečně financované majitelem.

4. 1. Státní, obecní instituce

4. 2. Státem financované organizace

² Федеральный закон "О некоммерческих организациях" от 12.01.1996 N 7-ФЗ, 2 [online]. [cit. 2017-13-03]. Dostupné z: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_8824/

5. Autonomní nezisková organizace – Nečlenská nezisková organizace vytvořen s cílem poskytovat služby v oblastech školství, zdravotnictví, kultury, vědy, práva, tělesné výchovy a sportu a jiných sférách. Autonomní nezisková organizace může být založena fyzickou nebo právnickou osobou na základě dobrovolných příspěvků. V případech stanovených federálním zákonem, autonomní nezisková organizace může být vytvořena přeměnou právnické osoby z jiné právní organizační formy.

6. Asociace (odbory)

NO se dají rozdělit podle Zacharové³ i podle dalších kritérií. Podle formy financování můžeme mluvit o NO financovaných výhradně z veřejných rozpočtů, částečně z veřejných rozpočtů, z vlastních příjmů a z jiných zdrojů.

Podle zakladatele můžeme mluvit o NO založených státní správou nebo samosprávou (k takovým organizacím patří například Sociální pojišťovna nebo Tisková agentura SR). Další okruh NO tvoří ty, které jsou založeny soukromou právnickou nebo fyzickou osobou.

Posledním členěním NO je členění podle aktivit, které vykonávají. Například sociální, kulturní, ekologické, vzdělávací a podobně.

1.1 Vznik a vývoj neziskového sektoru

Vznik a existenci NO vysvětluje podle Zacharové několik teorií. Podle jedné z nich je důvodem jejich vzniku selhání státu v sociálních oblastech. Se stárnutím planety postupně vzniká široká vrstva starších lidí, kteří se dožívají mnohem vyššího věku, než tomu bylo kdysi, přičemž mnozí z nich jsou odkázaní na pomoc různého druhu. Jde také o nedostatečnou schopnost státu uspokojit požadavky různých menšin. Jiné teorie vycházejí z názoru, že neziskový sektor je odpovědí na selhání trhu. Toto selhání je způsobeno informační asymetrií mezi nabídkou a poptávkou a neziskový sektor vstupuje do tohoto vztahu jako důvěryhodnější partner, jelikož jeho úlohou není dosahovat zisk.

Z historického vývoje vyplývá, že k největšímu rozmachu neziskového sektoru dochází v období krizí. Jako příklad uvádí Zacharová období ropných šoků, kdy ztratilo práci množství lidí a státy nedokázaly zvládnout takový nárůst výdejmů. Kromě krizí

³ ZACHAROVÁ, A. *Ekonomické a právní aspekty neziskových organizací*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. str. 31-32.

pomohl růstu třetího sektoru rozvoj informačních technologií a ekonomický růst v 90. letech 20. století, jež znamenal větší ochotu a schopnost pomáhat.

V bývalých socialistických zemích největší boom neziskový sektor zaznamenává na přelomu 80. a 90. let 20. století, kdy dochází k změně režimu. Na Slovensku měly tyto organizace environmentální, nebo ekologický podtón. Následné změny společenských systémů urychlily a ulehčily rozmach neziskových organizací. Rozvoj neziskového sektoru na Slovensku po roce 1989 byl pomalý a fungoval díky silné podpoře ze zahraničí (programy British Know-how Fund, National Endowment for Democracy a jiné, soukromé zahraniční nadace Environmental Partnership for Central and Eastern Europe, Ford Foundation a pod.)

V roce 1990 byl přijat zákon o sdružování občanů a vznikla Slovenská akademická informačná agentúra, která poskytovala služby i pro třetí sektor. V průběhu 90. let byla také přijata legislativa pro mimovládní neziskové organizace. V roce 1991 se ve Stupavě konala první konference neziskových organizací, jež se stala základem pozdější tradice každoročního setkávání zástupců neziskových organizací. V roce 1996 vznikl tzv. Občanský deník Changenet, internetový portál pro třetí sektor, který fungoval do roku 2014. Národní rada SR schválila v roce 1999 zákon, který umožnil občanům věnovat 1 procento daně z příjmů vybraným NO, splňujícím stanovená kritéria. V tomtéž roce vzniká i Rada vlády pro mimovládní neziskové organizace jako poradní orgán vlády. Stupavská konference se v roce 2006 konala jako mimořádná konference. Jejím cílem bylo prosazovat zachování asigance 2% z daně, když vláda připravovala jeho zrušení. Právě v tomto období mimovládní neziskové organizace vytvořili veřejnou diskuzi. Po roce 2006 na jedné straně vzniklo mnoho nových iniciativ a zapojení většího počtu lidí do dobrovolnické činnosti. Z druhé strany hospodářská krize zpomalila růst neziskového sektoru.⁴

V krajinách bývalého Sovětského svazu v roce 1986 vznikla Nadace pro společenskou inovaci. Jejím cílem bylo hledat možnosti proměny občanských iniciativ na efektivní společenské aktivity. V roce 1990 byl přijat zákon o občanských sdruženích, který poprvé v historii zavedl registrační způsob zakládání NO, čímž nastartoval rozvoj neziskového sektoru. V letech 1995-2000 se v Rusku formuje systém zákonů o NO. V

⁴ ZACHAROVÁ, A. *Ekonomické a právní aspekty neziskových organizací*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. str. 28-29.

průběhu 90. let se zaregistrovalo téměř 275 0000 NO. K začátku roku 2000 dosáhl počet zaregistrovaných NO kolem 485 000.⁵

1.2 Vymezení sociálních NO

Pojem "sociálně zaměřených neziskových organizací"(dále jen SONO) vymezil Federální zákon ze dne 05.04.2010 č. 40 "O zavedení změn některých právních předpisů Ruské federace k problematice podpory sociálně orientovaných neziskových organizací." V Rusku bylo k 06.02.2015 na stránkách Ministerstva spravedlnosti RF zaregistrovaných 436 659 neziskových organizací všech právních forem. K lednu 2017 jejich počet činí 466 641. Z toho SONO je něco málo přes 140 000⁶. Představu o neziskovém sektoru si ale nelze udělat na základě oficiální statistiky. Z celkového počtu zaregistrovaných NO značná část nefunguje. Podle výroční zprávy Veřejné komory 2015, jenom 15 až 25 procent registrovaných neziskových organizací je aktivních. Poltavskaya uvádí, že podíl sociálně orientovaných nevládních organizací z celkovém počtu nevládních organizací v rozvinutých zemích je 60 – 70 %, v Rusku podle našich výpočtů je to k dnešnímu dni asi 30 %.⁷

V roce 2015 fungovalo na Slovensku celkem 45 172 neziskových institucí. Z toho občanských sdružení je 40 920, neinvestičních fondů 591, neziskových organizací poskytujících veřejně prospěšné služby 2 860, 121 organizací s mezinárodním prvkem a asi 680 nadací. Pojem sociálních neziskových organizací však ve slovenské legislativě neexistuje. V naší práci se zaměřujeme pouze na ty, které se soustřeďují na péči o seniory.

Všechny zdroje sociálně orientovaných neziskových organizací můžeme rozdělit na vnitřní a vnější. K vnitřním zdrojům patří motivace členů, jakož i motivace obyvatelů v zapojení se do charitativní a dobrovolnické práce, důvěryhodnost organizací a vládních agentur. K vnějším zdrojům lze zařadit mezirezortní spolupráci mezi agenturami, spolupráci s úřady a obyvatelstvem. Od roku 2011 je v Rusku patrný stálý nárůst počtu dobrovolníků SONO. V roce 2011 jich bylo více než 1 146 tisíc, v roce 2012 více než 1

⁵ ГРИЩЕНКО, Ю. И., Этапы становления некоммерческих организаций в России. *Некоммерческие организации в России.*, 2012(5).

⁶ *Итоги выборочного обследования социально ориентированных некоммерческих организаций на основе формы № 1-СОНКО* [online]. [cit. 2017-22-03]. Dostupné z: http://www.gks.ru/free_doc/new_site/finans/1-sonko2015.doc

⁷ ПОЛТАВСКАЯ, М. Б. Социально ориентированные некоммерческие организации в современной России: Проблема ресурсной обеспеченности. *XVIII Международная конференция памяти проф. Л.Н. Козана* [online]. 2015, 2427-2437 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10995/32446>

548 tisíc, v roce 2013 přes 2 229 tisíc, v roce 2014 více než 2 444 tisíc, 2015 přes 2 492 tisíc dobrovolníků.⁸ Na Slovensku o stálém růstu mluvit nelze. V roce 2011 bylo dobrovolníků 223 804, 2012 – 208 034, 2013 – 348 762, 2014 – 267 803, 2015 – 297 731 dobrovolníků.⁹ Jde tedy spíše o střídavou tendenci.

1.3 Financování vybraných neziskových organizací

Prostředky pro nevládní neziskové organizace můžou obecně přijít ze čtyř zdrojů:

1. Z veřejného sektoru – mezinárodní humanitární pomoc, bilaterální a multilaterální grantová pomoc, financování ze státu a místních samospráv
2. Soukromého sektoru – zahraniční a domácí podnikové granty, zahraniční a domácí nadační granty
3. Veřejnosti – zahraniční sbírky a dary, dary od jednotlivců
4. Vlastní činnosti – prodej výrobků a služeb, investice.¹⁰

Podpora nevládního neziskového sektoru z domácích veřejných zdrojů na národní úrovni zahrnuje vícero mechanismů, které přímou či nepřímou formou napomáhají nevládním neziskovým organizacím (dále jen NNO) naplňovat jejich poslání. Přímou podporou z veřejných zdrojů na národní úrovni je poskytování dotací a grantů z veřejných prostředků, realizace smluv, v rámci kterých poskytuje NNO služby na objednávku orgánu veřejné správy, dále je to přerozdělování výnosů loterií nebo veřejných sbírek. Co se týče podpory prostředky ze Státního rozpočtu SR, jde o kofinancování zdrojů, jež přicházejí ze strukturálních fondů Evropské unie, Norského finančního mechanismu, Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru a Evropského sdružení volného obchodu, nebo Švýcarského finančního mechanismu.¹¹

Nepřímou formou podpory z veřejných zdrojů na národní úrovni pro NNO je odpuštění některých daní a cel. K zvýhodněnému zdaňování v Rusku se dostaneme na

⁸Доклад о деятельности и развитии социально ориентированных некоммерческих организаций. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://economy.gov.ru/wps/wcm/connect/7192c0d3-428f-4860-9b78-d535740d16bd/doklad87r.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=7192c0d3-428f-4860-9b78-d535740d16bd>. str. 16

⁹ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SR. *Zamestnanci – neziskové organizácie*. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: http://www.statistics.sk/pls/elisw/objekt.send?uic=3746&m_sso=4&m_so=73&ic=19

¹⁰ DAVIS, L., ETCHART, N.: *Profit for Nonprofits*. NESsT: Santiago, Chile, 1999. str. 12

¹¹ MARČEK, E.: *Financovanie mimovládnych neziskových organizácií z verejných zdrojov na úrovni miestnych samospráv v SR*. PANET: Trnava, 2010. S. 21

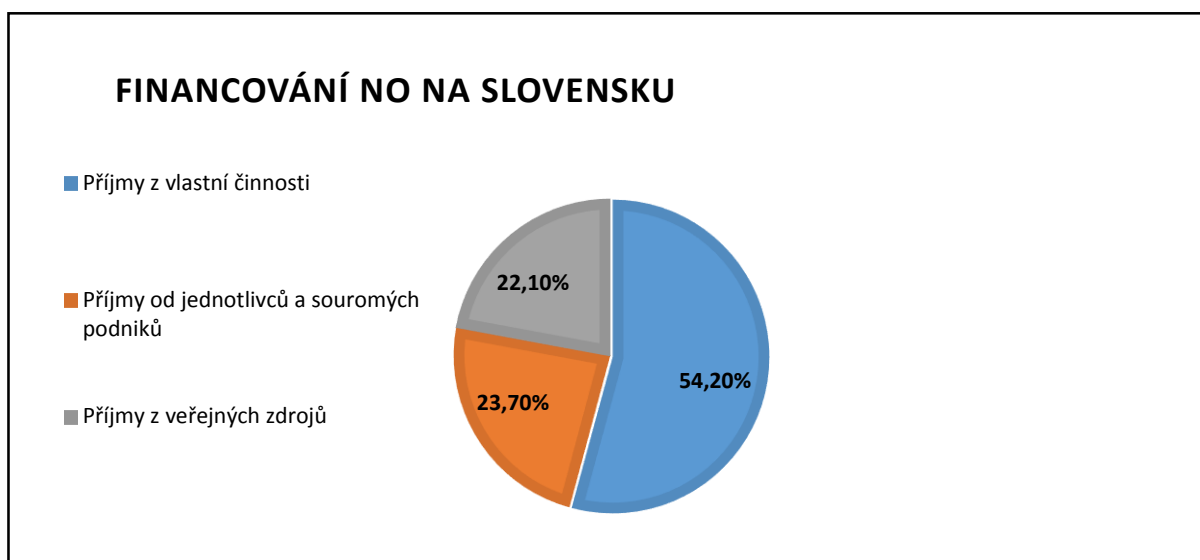
konci této podkapitoly. Na Slovensku je možnost asignace 2 % podílu zaplacené daně z příjmů jednotlivců a firem ve prospěch některé NNO. Tyto 2 % je možné poskytnou prostřednictvím daňového přiznání na konci března každého roku. 2 % daně se nazývají asignace daně a Slovensko má světový primát, co se týká této možnosti v případě právnických osob. V roce 2016 bylo zaevidovaných 14 076 neziskových organizací, které chtěli získat finanční zdroje na svou činnost tímto způsobem. Jejich seznam je přístupný na stránkách www.rozhodni.sk. Všechny organizace, které mají zájem být na seznamu příjemců, musí požádat o registraci, která vstoupí v platnost následující rok. Poplatek za registraci činí 50 až 60 €. Pokud se fyzická nebo právnická osoba rozhodne asignovat 2 % ze zaplacené daně, výše dané sumy musí u fyzické osoby dosahovat 3 € a v případě právnické osoby 8 €. ¹² Právnická osoba však musí darovat minimálně 0,5 % výše zaplacené daně, aby mohla poskytnout příjemci 2 %. Příjemce, jehož souhrn podílů zaplacené daně z příjmů FO a PO je vyšší než 3319,39 € je do 16 měsíců od zveřejnění přehledu příjemců DR SR povinný zveřejnit specifikaci použití podílů zaplacené daně v Obchodním věstníku. V roce 2013 asignovalo daň 25,8 % právnických osob a 20,9 % fyzických osob. Celkově se do systému zapojuje od 40 do 50 % všech subjektů. Od roku 2011 mají lidé, kteří pracovali minimálně 40 hodin jako dobrovolníci pro jednu, nebo více neziskových organizací, možnost darovat až 3 % ze zaplacené daně. V roce 2014 získaly slovenské neziskové organizace díky asignaci daně přes 52 mil. €. Výše celkových finančních prostředků získaných neziskovými organizacemi formou asignace daně se od jejího zavedení v roce 2002 do roku 2009 každoročně zvyšovala, přičemž v roce 2009 dosáhla svého maxima ve výši 55 mil. €. Uvedený systém asignace daně zůstává unikátním ve světovém měřítku, ostatní země, které mají podobný systém zaveden, umožňují asignaci daně pouze fyzickým osobám.

Asignace daně není v pravém smyslu slova darem ani filantropií. Poskytovatelovi však umožňuje rozhodnout se, komu poukáže jeho část daní, které by jinak odvedl státu. Lze ji tedy považovat za nepřímou podporu státu pro neziskové organizace.

Na základě výzkumu realizovaného v několika zemích Evropy a v USA bylo porovnáváno procentuálně zastoupení různých zdrojů financování neziskových organizací. Na Slovensku tvořily příjmy z vlastní činnosti 54,2 %, příjmy od jednotlivců a soukromých

¹² Zákon NR SR č. 595/2003 Z.z.

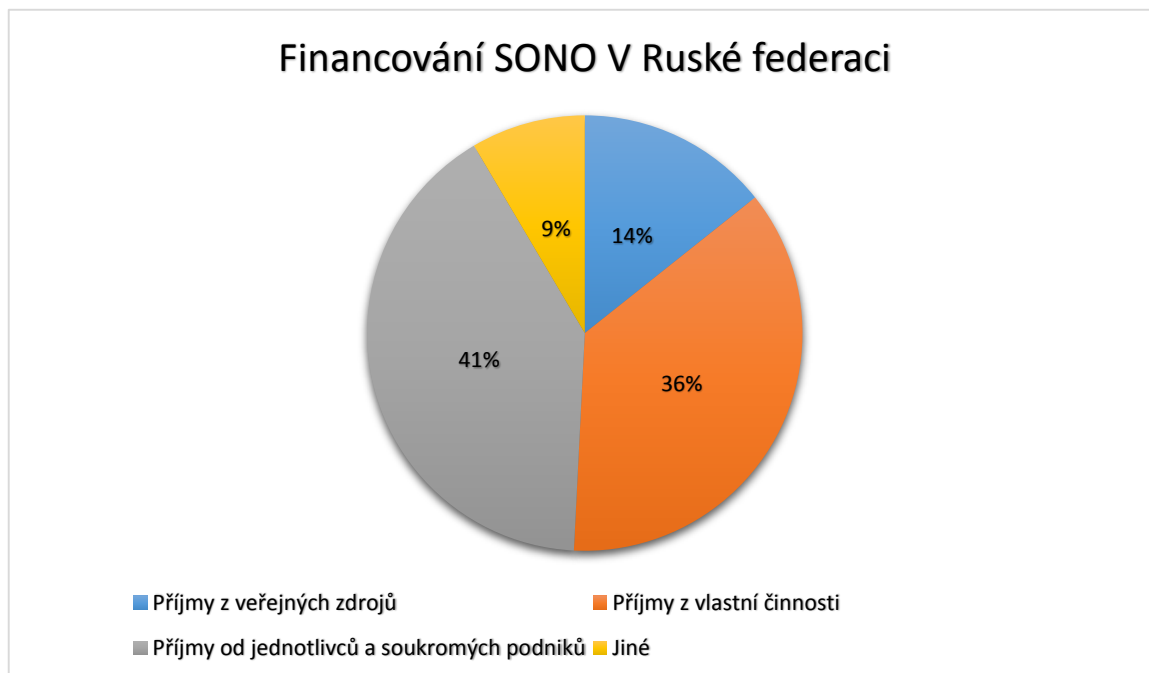
firem 23,7 % a příjmy z veřejných zdrojů 22,1 %.¹³ Z výsledků vyplývá, že na Slovensku jsou nadprůměrné příjmy NO z vlastních zdrojů, nadprůměrné také přispívání soukromých subjektů. Na druhou stranu hluboce pod evropským a americkým průměrem jsou příjmy z veřejných zdrojů. V Závěrečné zprávě neziskové organizace SAMARINÁN, o které se podrobněji zmíníme v druhé kapitole, je uvedeno: „Fixní náklady rostou a všude vítězí nejnižší cenová nabídka a to i na úkor bezpečnosti. Bohužel je to tak. Stát nás zákonem jednoduše postavil do situace, že pokud chceme pomáhat, máme si na to vydělat. Starých a nemocných lidí přibývá a podpora sociálních služeb je žalostně slabá.“

Podle údajů Statistického úřadu Ruské federace v roce 2015 tvořil celkový objem finančních zdrojů všech sociálních neziskových organizací 686 861 miliónů rublů. Z toho 6,7 % tvořily finance z federálního rozpočtu, 0,3 % bylo z grantů neziskových organizací podporujících rozvoj institucí občanské společnosti, 5 % poskytly rozpočty subjektů RF, 1,5 % tvořily příjmy z místních rozpočtů, 0,8 % bylo získáno ze státních mimorozpočtových fondů. Největší podíl představují příjmy od jednotlivců a soukromých firem, jde o 41 %. Patří sem příjmy od fyzických osob, včetně dědictví, prostředky od neziskových organizací, prostředky od ruských podnikatelských subjektů, a také příjmy od zahraničních osob. Velkou část prostředků si však sociální neziskové organizace,

¹³ VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ. 2013. *Financování neziskových organizací*. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <is.vsfs.cz/el/6410/zima2013/.../Financovani_NS.doc>.

podobně jako na Slovensku, zabezpečují sami ze své činnosti. Jak můžeme vidět v grafu, je to přibližně 36 %.¹⁴

Článek 31 zákona RF ze dne 2. srpna 1995 "O poskytování sociálních služeb starším osobám a osobám se zdravotním postižením" uvádí jako základní zdroje finančních prostředků tyto zdroje:

- 1.) Základním zdrojem financování státního sektoru systému sociální péče o seniory a invalidy jsou rozpočty subjektů Ruské federace.
- 2.) Doplnujícími mimorozpočtovými zdroji financování ve sféře sociálních služeb seniorům jsou:
 - a) prostředky z cílených sociálních fondů,
 - b) úvěry z bank, nebo jiných institucí,
 - c) příjmy z podnikání a jiné příjmové činnosti podniků, institucí a organizací systémů sociální ochrany obyvatelstva,

¹⁴ Итоги выборочного обследования социально ориентированных некоммерческих организаций на основе формы № 1-СОНКО [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: http://www.gks.ru/free_doc/new_site/finans/1-sonko2015.

- d) příjmy z cenných papírů,
- e) prostředky od seniorů a invalidů jako platba za sociální služby,
- f) charitativní příspěvky a dary,
- g) jiné zákonem nezakázány zdroje.

3.) Peněžní prostředky, včetně těch, které se nacházejí na bankovních účtech a také výnosy z prodeje majetku seniorů a invalidů, kteří jsou umístěni v stacionárních zařízeních sociálních služeb, pokud nenapsali závěť a nemají dědice. Kontrolu nad cílovým využitím těchto prostředků provádějí orgány sociální ochrany obyvatelstva.

V roce 2015 bylo z finančních prostředků na realizaci regionálních programů v oblasti zvýšení kvality života seniorů poskytnuto 299 700 tisíc rublů a tak se podpořilo 383 projektů.¹⁵

Vedení účetnictví a účetní uzávěrka, daně

Neziskové organizace jsou povinné vést účetnictví podle zákona o účetnictví. Na Slovensku je to zákon č. 431/2002 Z. z. Mají však odlišné způsoby účtování a hlavně jiné výkazy pro daňové přiznání. V Rusku upravuje tuto problematiku článek 246 Daňového zákoníku.

Slovensko

Příjmy NO podle zdaňování dělíme na¹⁶:

- Příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů (příjmy z činností, kterými neziskové účetní jednotky dosahují zisk)
- Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů (příjmy získané z podílu zaplacené daně, příjmy získané darováním nebo děděním)
- Příjmy, které jsou osvobozené (příjmy plynoucí z činnosti, na již účel tyto účetní jednotky vznikly, finanční prostředky plynoucí z grantů poskytovaných na základě mezinárodních smluv)

¹⁵ Доклад о деятельности и развитии социально ориентированных некоммерческих организаций. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://economy.gov.ru/wps/wcm/connect/7192c0d3-428f-4860-9b78-d535740d16bd/doklad87r.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=7192c0d3-428f-4860-9b78-d535740d16bd>. str. 31

¹⁶ Zákon NR SR č. 595/ 2003 Z. z.

- Příjmy, z kterých se daň vybírá srážkou (úrok, výhra nebo jiný výnos plynoucí z vkladů na vkladných knížkách, z peněžních prostředků na běžných účtech, výnos z dluhopisů a pod.)

To znamená, že nezisková organizace platí daň z příjmu pouze z činností, kterými neziskové účetní jednotky dosahují zisk. Sazba daně z příjmu všech právnických osob je 22 %.

Rusko

V Rusku platí neziskové organizace, podle již zmíněného Daňového zákoníku, daně z příjmu rovněž jenom z příjmů, které plynou z podnikatelské činnosti. Kromě toho nevládní organizace mohou uplatnit zjednodušený daňový systém. Daňové sazby při zjednodušeném systému jsou výrazně nižší než sazby obecné daňové soustavy. Sazba daně z příjmu právnické osoby je 20 %. Při zjednodušeném systému je to 6 % a od roku 2016 mají regiony právo snížit sazbu až na 1 %. Tento systém je zaměřen na malé a střední podniky. Mohou ho uplatnit organizace, které splňují určité podmínky, mezi které patří: méně než 100 zaměstnanců, maximální příjem 150 milionů rublů a zůstatková hodnota rovněž do 150 milionů rublů. Všechny podmínky jsou stanoveny Daňovým zákoníkem.

2. Formy péče o seniory

Dříve než se dostaneme k formám péče o seniory, je nutné definovat pojem senior. „Pojem senior užíváme jako významově neutrální termín nahrazující nebo zastřešující jiná terminologická vymezení, která vznikala na půdě lékařských, sociologických, psychologických a jiných vědních disciplín pro označení člověka staršího a starého věkového období, případně se užily jako termíny důchodové administrativy nebo vzdělávací praxe. Z pracovně právního aspektu se člověk stává seniorem, když odchází ze zaměstnání.“¹⁷ Důchodový věk v Rusku je pro ženy 55 a pro muže 60 let.¹⁸ Výpočet důchodového věku na Slovensku je poněkud složitější, protože se neustále prodlužuje, a tedy hraje roli rok narození, u žen ještě i počet dětí. V případě bezdětných žen je důchodkový věk stejný jako pro muže 62 let a 76 dní pro všechny narozené po 31. 12. 1954.¹⁹

Trendy v péči o seniory jsou takové, že převládá snaha umožnit jim zůstat v domácím prostředí co nejdéle. Ve stáří se člověk může dostat do situace, kdy potřebuje pomoc v institucionalizovaném prostředí. Na rozdíl od sociálního prostředí rodiny je institucionalizované prostředí umělým, vzniklo jako náhrada za přirozené struktury. Pravidla a vztahy mají formalizovaný charakter, který je vymezen právními normami.²⁰ Rozlišujeme tedy dva základní typy péče o seniory – terénní a pobytový.

Na základě průzkumu spokojenosti občanů s poskytovanou péčí můžeme doložit, že z pohledu seniorů je pořád tendence zůstat v domácím prostředí co nejdéle. Průzkum byl proveden na vzorku 133 respondentů, z toho 32 mužů (24,06 %) a 101 žen (75,94 %). Převážná většina respondentů uvedla, že s poskytovanou pečovatelskou službou je hodně spokojená (68,25 %) nebo vcelku spokojená (26,99 %). Ani jeden respondent neuvedl nespokojenost s poskytováním pečovatelské služby. Z výzkumu taky vyplynulo, že jenom 9 respondentů (14,29 %) jednoznačně uvažuje nad umístěním do zařízení, 22 respondentů (34,92 %) někdy uvažuje o umístění do zařízení. Více než polovina však nad touto možností vůbec neuvažuje. Při respondentech umístěných v zařízení bylo s péčí ve

¹⁷ ĎALAKOVÁ, S. *Starostlivosť o seniorov prostredníctvom pobytovej a terénnej sociálnej práce*. Ružomberok: Verbum, 2013. str. 10

¹⁸ Федеральный закон "О страховых пенсиях" от 28.12.2013 N 400-ФЗ. [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_156525/

¹⁹ Zákon NR SR č. 269/2016 Z. z.

²⁰ ĎALAKOVÁ, S. *Starostlivosť o seniorov prostredníctvom pobytovej a terénnej sociálnej práce*. Ružomberok: Verbum, 2013. str. 13.

všeobecnosti velice spokojených 61,43 % seniorů a vcelku spokojených 22,86 %. Tyto odpovědi nám dokazují názor, že seniory těžko snášejí změny a neradi opouštějí prostředí, ve kterém bydlí.²¹

2.1 Sociální péče o seniory prostřednictvím terénní sociální služby

Rodinná péče byla vždy považována za primární komponent komunitní péče. Ukazuje se potřeba podpůrných služeb formálního systému pro rodinné pečovatele s cílem zmírnit zátěž pečující rodiny. Podle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálních službách se terénní sociální služba definuje jako forma sociální služby, která se poskytuje fyzické osobě v její přirozeném prostředí. Zákon o sociálních službách upravuje právní vztahy při poskytování sociálních služeb, financování sociálních služeb a dohled nad poskytováním sociálních služeb. V Rusku je základním pramenem Zákon RF ze dne 2. srpna 1995 "O poskytování sociálních služeb starším osobám a osobám se zdravotním postižením."

Článek 16 ve třetí kapitole tohoto zákona definuje tyto formy poskytování sociálních služeb:

- poskytování sociálních služeb doma,
- polostacionární poskytování sociálních služeb v odděleních denního (nočního) ubytování zařízení sociálních služeb,
- stacionární sociální služby v pobytových zařízeních sociálních služeb,
- nouzové sociální služby,
- sociální a poradenské služby.

Ve smyslu zákona NR SR č. 195/1998 Z.z. mohou senioři využívat následující sociální služby:

1. Pečovatelská služba – je poskytována seniorům se sníženou soběstačností v důsledku staroby nebo nepříznivého zdravotního stavu. Prioritně ji poskytují obce, no v této oblasti se angažují také organizace třetího sektoru.

²¹ ĎALAKOVÁ, S. *Starostlivosť o seniorov prostredníctvom pobytovej a terénnej sociálnej práce*. Ružomberok: Verbum, 2013. str. 37-63.

2. Společné stolování – poskytuje se staršímu člověku, kterého stravování nelze zabezpečit jinak a který je příjemcem starobního důchodu, nebo pro svůj nepříznivý zdravotní stav je odkázaný na společné stravování. Tato činnost patří do kompetence obce nebo města.

3. Převážná služba – může se poskytovat seniorovi, pokud má těžké zdravotní postižení a podle posudku příslušného orgánu je odkázan na individuální přepravu osobním motorovým vozidlem, čímž se vhodně kompenzuje jeho snížená pohybová schopnost. Ke kvalitě života seniorů přispívají různé organizace třetího sektoru, které nabízejí možnost takzvaných sociálních taxíků, ve kterých senior platí jenom za ujeté kilometry.

4. Péče o seniory v zařízeních sociálních služeb – může být poskytována občanovi, pokud poskytování jiné sociální služby podle tohoto zákona dostatečně neřeší jeho sociální nouzi.

Pečovatelská služba

Podle § 12 zákona č. 448/2008 Z.z. patří pečovatelská služba mezi sociální služby. Podle tohoto zákona je sociální služba odborná činnost, obslužní činnost, nebo soubor těchto činností, které jsou zaměřeny na:

- prevenci vzniku nebo zmírnění nepříznivé sociální situace fyzické osoby, rodiny, nebo komunity
- zachování, obnovu, nebo rozvoj schopností fyzické osoby vést samostatný život a na podporu jejího začlenění do společnosti
- řešení krizové sociální situace fyzické osoby a rodiny
- prevenci sociálního vyloučení fyzické osoby a rodiny.

Sociální služba se vykonává především prostřednictvím sociální práce, postupy již odpovídají poznatkům společenských věd a poznatkům o stavu a vývoji poskytování sociálních služeb a vývoji poskytování sociálních služeb.

„Pečovatelská služba je sociální služba, poskytovaná fyzické osobě, která

- je odkázána na pomoc jiné fyzické osoby a její stupeň odkázanosti je nejméně II podle přílohy č. 2 a
- je odkázána na pomoc při úkonech sebeobsluhy, úkonech péče o svou domácnost a základních sociálních aktivitách podle přílohy č. 1. Rozsah úkonů na základě sociální posudkové činnosti určuje obec v hodinách. Minimální rozsah úkonů sebeobsluhy nesmí

být nižší, než je rozsah, odpovídající stupni odkázanosti fyzické osoby posouzen podle přílohy č. 2.²²

Fyzická osoba, která si požádá o sociální službu, v daném případě pečovatelskou službu, musí být posouzena sociálním pracovníkem, jenž vypracuje sociální posudek a zároveň posuzujícím lékařem, který vypracuje lékařský posudek. Posuzující lékař spolupracuje se sociálním pracovníkem obce. Na základě lékařského posudku a sociálního posudku se vyhotovuje posudek odkázanosti o odkázanosti na sociální službu, který obsahuje stupeň odkázanosti fyzické osoby na pomoc jiné osoby, znevýhodnění fyzické osoby s těžkým zdravotním postižením nebo s nepříznivým zdravotním stavem v oblasti sebeobslužných úkonů.

Ve smyslu zákona č. 412/2001 Z.z. přešly na obec některé působnosti ve vícerych úsecích, co se týká samotného poskytování pečovatelské služby. Od 1.1. 2003 rozhoduje obec o poskytování pečovatelské služby.

Ve smyslu platné legislativy, čili ve smyslu zákona o sociálních službách jsou pro poskytování sociálních služeb potřebné následující kroky:

1. Žadatel musí požádat o posouzení odkázanosti na sociální službu, k žádosti je potřebné doložit lékařský nález od smluvního lékaře a lékařské nálezy z odborných vyšetření ne starší než šest měsíců, příjem klienta na základě doložených lékařských nálezů posoudí do stupně odkázanosti posuzující lékař a vypracuje lékařský posudek.
2. Sociální pracovník převezme od posuzujícího lékaře lékařský posudek a skompletizuje potřebné dokumenty.
3. Sociální pracovník vykoná sociální šetření v domácnosti klienta a vypracuje sociální posudek.
4. Na základě lékařského posudku a sociálního posudku obec/město vydá posudek o odkázanosti na sociální službu a následně rozhodnutí o odkázanosti na sociální službu.
5. Když je žadatel posouzen a má právoplatné rozhodnutí je povinný podat žádost o uzavření smlouvy o poskytnutí sociální služby.
6. Když je smlouva uzavřena může začít poskytování sociální služby.

²²Zákon NR SR č. 448/2008

V Rusku je pro využívání sociálních služeb doma jsou podle zákona FZ-442 z 28.12.2013 nezbytné:

1. lékařská zpráva o zdravotním stavu pacienta, který se obrací na poskytovatele sociálních služeb.
2. žádost na oddělení sociální ochrany podle místa trvalého pobytu o poskytnutí sociálních služeb s výběrem poskytovatele sociálních služeb, ve formě schválené usnesením Ministerství práce a sociálních věcí RF z 28.03.2014. č. 159
3. odevzdání dokumentů o trvalém pobytu, doložení příjmů, lékařského posudku o pracovní nezpůsobilosti (pokud je k dispozici), kopie dokladu totožnosti pacienta a jeho zákonného zástupce a notářsky ověřené plné moci na oddělení sociální ochrany.
4. kontrola specialistů integrovaného centra sociálních služeb kvůli prověření životních podmínek a sestavení individuálního programu.
5. vyhledání poskytovatele sociálních služeb kvůli sestavení smlouvy o poskytování sociálních služeb.

2.2 Sociální péče o seniory prostřednictvím pobytové sociální služby

V případech, kdy není možné jinou formou (například terénní) na dostatečné úrovni řešit sociální situaci seniora, poskytuje se péče v zařízeních sociálních služeb.

V zákoně NR SR 448/2008 o sociálních službách jsou taxativně vymezena zařízení pro fyzické osoby odkázané na pomoc jiné fyzické osoby a pro fyzické osoby, které dovršily důchodový věk:

- zařízení podporovaného bydlení,
- zařízení pro seniory,
- zařízení pečovatelské služby,
- rehabilitační středisko,
- domov sociálních služeb,
- specializované zařízení,

- denní stacionář

Zařízení pro seniory a domov sociálních služeb jsou v platném zákoně definovány jako dvě samostatné služby, z praxe víme, že jsou v mnohých případech sloučeny do jednoho zařízení. Zákon o sociálních službách upravuje právní vztahy při poskytování sociálních služeb, financování sociálních služeb a dohled nad poskytováním sociálních služeb. Tento zákon je v platnosti od 1.1. 2009, ve kterém zařízení pro seniory nahrazuje název pro bývalý domov důchodců. Mnohá zařízení si však zachovala původní název a nepřejmenovala se ve smyslu platné legislativy. Od začátku devadesátých let byl na Slovensku jediným typologickým druhem bydlení seniorů, samozřejmě s malými obměnami, domov důchodců (nyní podle platné legislativy zařízení pro seniory). Stát byl jediným zřizovatelem, dozorcem, financovatelem a provozovatelem těchto zařízení. Chyběla možnost výběru, senioři často prožili svou starobu daleko od domova, v cizím prostředí, neřídka pod tlakem, vytrhnutí z prostředí, kde prožili svůj život.²³ V současnosti není poskytovatelem sociálních služeb jenom stát, ale i obce, města, různé neziskové organizace a soukromé osoby.

V domově sociálních služeb a v zařízení pro seniory se

a) poskytuje

1. pomoc při odkázanosti na pomoc jiné fyzické osoby,
2. sociální poradenství,
3. sociální rehabilitace,
4. ubytování,
5. stravování,
6. uklízení, praní, žehlení a údržba povlečení a šatstva,
7. osobní vybavení,

b) zabezpečuje se zájmová činnost,

c) utvářejí podmínky na úschovu cenných věcí.

²³ DRAŠKOVEC, B. *Formy sociálneho bývania*. Bratislava : Katedra architektonickej tvorby obytných budov, 2002.

Rozdíl mezi zařízeními pro seniory a domovem sociálních služeb je hlavně ten, že klientem zařízení pro seniory se může stát jenom fyzická osoba, která dovršila důchodový věk a v domově sociálních služeb se může klientem stát fyzická osoba s nepříznivým zdravotním stavem. Hlavní podmínkou pro klienta, který si žádá být umístěný v domově sociálních služeb je ten, že posudkovou a rozhodovací činností VÚC je zařazen do příslušného stupně odkázanosti na sociální službu a to je stupeň V. až VI. stupeň odkázanosti na pomoc jiné fyzické osoby. Klientem zařízení pro seniory se může stát senior, který je posudkovou a rozhodovací činností obce zařazený do stupně II až VI odkázanosti na pomoc jiné fyzické osoby. Tyto zákonem upravené podmínky umístění vyvolávají mnohé diskuze a polemiky. Z praxe a uskutečněných rozhovorů se sociálními pracovníky autor zastává názor, že posudková sociální a lékařská činnost není často objektivní a dva posuzující lékaři nezávisle na sobě zařadí tu samou fyzickou osobu do jiného stupně odkázanosti na pomoc jiné fyzické osoby. Zákon 448/2008 v mnohém vyvolává tzv. zbyteční byrokratické procesy a prodlužuje efektivní vybavení žádosti klienta.²⁴

Současnou situaci v Rusku popisuje Alexej Petrov²⁵, který uvádí, že v Ruské federaci je 1534 státních stacionárních medicínsko-sociálních zařízení, v kterých žije více než 240,4 tisíc lidí. Potřebných by bylo 4 tisíce zařízení. Na řadu čeká přes 20 000 lidí. Medicínského personálu je málo, na jednu zdravotní sestru připadá v nejhorších případech až do 20 pacientů. Dvě třetiny důchodu je klient povinný poskytovat zařízení, což samozřejmě nepokrývá skutečné výdaje. Proto taky narůstá počet soukromých zařízení, jak ziskových, tak i neziskových., ve kterých je úroveň služeb vyšší.

²⁴ ĎALAKOVÁ, S. Starostlivosť o seniorov prostredníctvom pobytovej a terénnej sociálnej práce. Ružomberok: Verbum, 2013.

²⁵ ПЕТРОВ, Алексей. Дома престарелых в современной России. *Электронная газета Век* [online]. 2015 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://wek.ru/doma-prestarelyx-v-sovremennoj-rossii>

3.1 Domov pro seniory „Dom Sv. Martina n. o.“

Zkoumaná nezisková organizace Dom Sv. Martina byla založena podle zákona NR SR č.213/1997 Z. z . o neziskových organizacích poskytujících všeobecně prospěšné služby a KÚ Žilina byla zaregistrovaná dne 01.01.2000. Dom Sv. Martina je organizací poskytující všeobecně prospěšné služby na řešení nepříznivé sociální situace občanů z důvodu těžkého zdravotního postižení, nepříznivého zdravotního stavu nebo z důvodu dovršení důchodového věku, kterými jsou sociální služby v zařízení pro fyzické osoby, které jsou odkázané na pomoc jiné fyzické osoby a pro fyzické osoby, již dovršily důchodový věk. Sociální služby jsou poskytovány fyzickým osobám v zařízení sociálních služeb s celoročním pobytem - Dom Sv. Martina, Priehradka č.6, 036 01 Martin.

K 01.01.2015 se zařízení sociálních služeb transformovalo na kombinované zařízení typu domova sociálních služeb, specializované zařízení a zařízení pro seniory.

Kapacita zařízení:

- Dům sociálních služeb 10 klientů
- Specializované zařízení 10 klientů
- Zařízení pro seniory 10 klientů

Okolí ZSS tvoří dvůr se dvěma přístřešky na sezení a zahrada. Zařízení poskytuje ubytování v deseti 1 – 4 lůžkových pokojích vybavených válemdou nebo polohovatelnou postelí, křeslem, nočním stolem, servírovacím stolem a šatníkem.

ZSS poskytuje ubytování, stravování, uklízení, praní, žehlení a údržbu povlečení a šatstva, také odborné činnosti, jako jsou základní sociální poradenství, sociální rehabilitace, pomoc při odkázanosti fyzické osoby na pomoc jiné fyzické osoby a ošetrovatelská péče.

Klienti mají zabezpečenou pravidelní pečovatelskou, ošetrovatelskou a zdravotní péči přímo v zařízení. Ve spolupráci se smluvním lékařem a odbornými lékaři (geriatr, neurolog, chirurg, urolog, internista, psychiatr, diabetolog, stomatolog a jiní) ZSS zabezpečuje lékařské vyšetření, předpisování a dodání léků, zdravotních pomůcek a zdravotnické kosmetiky. Ošetrovatelskou péči pro klienty je zabezpečena vlastním personálem zařízení – zdravotními sestrami, kterých je v zařízení pět. Základní sociální poradenství, sociální rehabilitaci a zájmovou činnost zabezpečují vlastní sociální

pracovnice. Zmiňujeme-li složení personálu, kromě výše uvedených zaměstnanců je v organizaci sedm pečovatelek, vrchní sestra, jedna uklízečka a ředitel. Účetní a lékař jsou externími zaměstnanci.

Provoz ZSS Dom Sv. Martina n. o. v roce 2015 finančně zabezpečovala:

1. z příspěvku VÚC Žilina pro příjemce služeb v DSS,
2. z příspěvku VÚC Žilina pro příjemce služeb v ŠZ
3. z příspěvku státu pro příjemce služeb v ZpS
4. z úhrad od příjemců za poskytnuté služby

Výnosy ROK 2015		ROK 2014
Příjmy z rozpočtu VÚC Žilina -DSS	36 572,76 €	73 267,09 €
Dotácia MPSVR SR – DSS	0	33 107,80 €
Tržby z predaja sociálnych služieb – DSS	34 920,96 €	71 651,88 €
Príjem z poskytovania ošetrovateľských výkonov – DSS	10 314,00 €	20 133,00 €
Příjmy z rozpočtu VUC Žilina – SZ	37 318,80 €	
Tržby z predaja sociálnych služieb – SZ	35 599,36 €	
Príjem z poskytovania ošetrovateľských výkonov – SZ	10 258,28 €	
Příjmy z rozpočtu MPSVR SR – ZpS	38 400,00 €	37 895,04 €
Tržby z predaja sociálnych služieb – ZpS	35 592,85 €	34 002,31 €
Príjem z poskytovania ošetrovateľských výkonov – ZpS	10 218,00 €	10 227,00 €
Príjem z podielu zaplatenej dane	971,19 €	0
Úroky	0,93	2,72 €
Ostatné výnosy	0	138,17 €
Dotácia z mesta Martin	0	657,24 €
Příjem spolu	250 167,13 €	281 082,25 €

Analýzou kvality poskytovaných služeb Nejvyšším kontrolním úřadem SR v zařízení sociálních služeb bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt je poskytoval na velice dobré úrovni. Nezisková organizace Dom Sv. Martina se podílela na zabezpečení praktického vyučování účastníků pečovatelských kurzů organizovaných organizací SČK Martin.

Ceník

1. odborné činnosti

- základní soc. poradenstvo — zdarma
- pomoc při odkázanosti fyzické osoby na pomoc jiné fyzické osoby — zdarma
- soc. rehabilitace — zdarma

2. obslužné činnosti

- ubytování — 6,00 EUR / den
- stravování — 4,50 EUR / den
- uklízení, praní, žehlení a údržba prádla a šatstva — zdarma

3. další činnosti

- poskytnutí nevyhnutného ošacení a obuvi — zdarma
- úschovu cenných věcí — zdarma
- zájmovou činnost — zdarma
- poskytnutí pomůcek — zdarma

Cena spolu — 10,50 EUR / den²⁶

Aby byli údaje o cenách v jednotlivých organizacích srovnatelné, uvedeme vždy průměrnou měsíční mzdu dané země. Na Slovensku činila k roku 2016 průměrná nominální měsíční mzda 912 EUR²⁷. Ubytování v zkoumaném zařízení tedy stojí přibližně 35 % průměrné měsíční mzdy.

3.2 Blagoletije

Dům sociálních služeb se nachází ve vesnici Pokča v Permské oblasti. Byl založen ještě v 19. století, ale jako autonomní nezisková organizace začal fungovat v roce 2013. Zařízení má momentálně 55 klientů a 34 zaměstnanců.

Nezisková organizace byla založena podle článku 32 Federálního zákona z 12.01.1996 č.7-FZ „O neziskových organizacích“, to znamená, že jejími zakladateli nejsou cizinci a (nebo) organizace, nebo osoby bez občanství, během roku 2014 nezískávala majetek a peněžní prostředky z mezinárodních, nebo zahraničních organizací, cizinců, osob bez občanství a příjmy majetku a peněžních prostředků v roce 2014 činily méně než 3 milióny rublů.

V zařízení mohou být umístěni senioři a invalidé na určitou dobu nebo trvale. Klienti jsou ubytováni v pokojích pro 1 – 4 osoby. Během svého pobytu klient může

²⁶Dom Sv. Martina [online]. ©2014. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <http://www.domsvmartina.sk/cenik.html>

²⁷ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Priemerná nominálna mesačná mzda (EUR). [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg

podstoupit rehabilitační a relaxační programy, v závislosti na stavu jeho zdraví. K dispozici je masážní místnost a místnost pro příjem a konzultace s lékaři v různých oblastech, dále také samostatná budova lázní a kuchyně, kde se vaří jídlo pro všechny hosty. Klienti mají pravidelné kontroly lékařem, internetové připojení a v zařízení je vlastní psycholog. V areálu se nachází i altánek, vlastní zahrada, kde se pěstuje zelenina, která je pak dodávána do kuchyně.²⁸

Celkové příjmy v roce 2014 činily 683 000 RUB = 11 024,75 EUR. Výdaje spojené s platy (včetně poplatků) byly 489 000 RUB = 7 893, 27 EUR a výdaje na konference, setkání, semináře měly výši 194 000 RUB = 3 131, 48 EUR.²⁹

Podle slov ředitelky Blagoletija, Niny Vasiljevny, většina finančních zdrojů byla poskytnuta klienty a asi 20 % dárci. Přesnější údaje, si však nepřála zveřejnit. Od státu žádné peněžní prostředky nedostávají. Organizace využívá zjednodušený daňový systém, zmiňovaný v první kapitole. Původní 6 % sazbu nedávno nahradili 1 %.

Ceník: od 500 RUB = 8,29 EUR / den

V Ruské federaci k roku 2016 průměrná nominální měsíční mzda 36 746 RUB = 607,45 EUR.³⁰ To znamená, že ubytování v tomto zařízení stojí přibližně 40,82 % průměrné měsíční mzdy.

3.3 Zolotaja oseň

Autonomní nezisková organizace Zlotaja oseň je založena v souladu se zákonem N 442-FZ „O základech poskytování sociálních služeb občanům v Ruské federaci“ z roku 2013. Organizace je představitelem terénní formy sociálních služeb.

Organizace poskytuje následovní služby:

- sociální a osobní služby – péče o seniory a zdravotně postižené osoby doma: vaření, nakupování, uklízení domu, úhrada veřejných služeb atd.

²⁸ [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <http://noalone.ru/pansionaty/russia/perm/chastnie/ano-dsu-blagoletie/>

²⁹ [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <https://e-ecolog.ru/buh/2014/5507231318>

³⁰ ФЕДЕРАЛЬНАЯ СЛУЖБА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СТАТИСТИКИ. *Среднемесячная номинальная начисленная заработная плата работников по полному кругу организаций в целом по экономике Российской Федерации в 1991-2017гг.* [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/wages/

- zdravotní péče - péče o pacienty doma, sestra v nemocnici, nepřetržité ošetřovatelství, první pomoc atd.

- sociální a psychologické služby - psychologickou pomoc a poradenství,

-sociální a vzdělávací služby - školení příbuzných v oblasti péče o seniory ve „Škole seniora“

- sociální a právní služby - právní pomoc, vydání a obnova dokumentů.

Specifikem je, že určitým skupinám lidí jsou sociální služby poskytovány bezplatně, nebo za zvýhodněné ceny. Jde o nezletilé děti, osoby, které utrpěly v důsledku mimořádných situací, ozbrojených etnických (mezietských) konfliktů, invalidé válečného stavu, účastníci Velké vlastenecké války, rodiče (zákonní zástupci) dětí se zdravotním postižením a příjemci nouzových sociálních služeb. Sociální služby jsou k dispozici zdarma, stejně pokud je průměrný příjem příjemce sociálních služeb pod mezní hodnotou nebo roven minimální hodnotě příjmu na jednoho obyvatele.

Jak bylo zmíněno ve druhé kapitole, na Slovensku se klienti řadí do určitých stupňů odkázanosti. Na stránkách této ruské organizace nacházíme velice podobné podmínky, avšak bez odstupňování odkázanosti. „Občan je uznaný za odkázaného na sociální služby v případě, že existují tyto okolnosti, jež zhoršují, nebo mohou zhoršovat kvalitu života:

1) úplná nebo částečná ztráta schopnosti nebo možnosti pečovat o sebe, samostatně se pohybovat, zabezpečovat si základní životní potřeby z důvodu nemoci, zranění, věku, nebo invalidity,

2) přítomnost invalidů, nebo invalida v rodině, včetně dítěte-invalida nebo dětí-invalidů, vyžadujících nepřetržitou péči,

3) přítomnost dítěte, nebo dětí (včetně těch, které jsou v opatrovnictví), jež mají problémy se sociální adaptací,

4) neschopnost poskytnutí péče (včetně dočasné) o invalida, dítě, děti a také chybějící opatrovnictví,

5) rodinné konflikty, například s osobami závislých na alkoholu nebo na drogách, gamblery, osobami, trpícími psychickými problémy, násilí v rodině,

6) žádný trvalý příbytek u osoby mladší 23 let, jež dokončila pobyt v zařízení pro sirotky a děti bez rodičovské péče,

7) nezaměstnanost a nedostatek prostředků k existenci,

8) jiné okolnosti, které jsou normativními právními normami Ruské federace uznány, za zhoršující, nebo potenciálně zhoršující podmínky života občanů.

Zplnomocněný orgán Ruské federace rozhoduje o uznání nebo odmítnutí občana v odkázanosti na sociální služby do pěti pracovních dní od podání žádosti. O rozhodnutí bude občan informován v písemné nebo elektronické formě. V případě poskytování nouzových sociálních služeb se o odmítnutí informuje okamžitě. Vůči rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí sociálních služeb je možné se odvolat u soudu.³¹

Ceník

Ceník této organizace je specifický, protože se neplatí podle odpracovaných hodin, ale podle konkrétních služeb, které si senioři sami volí. Na internetových stránkách organizace je dostupná takzvaná „kalkulačka služeb“ která vypočte sumu na základě individuálních požadavků klienta. Pro získání představy jsme zvolili balíček nejzákladnějších služeb a dospěli jsme k sumě 9170,30 RUB = 148,02 EUR/ měsíc. Jde přibližně o 24 % průměrné měsíční mzdy. Pro klienta požadujícího více služeb by však suma byla pochopitelně vyšší.

3.4 SAMARITÁN n.o.

Nezisková organizace SAMARITÁN byla zaregistrována na Krajském úřadě v Žilině dne 23.11.1999, se sídlem Eštovova 21, Martin. Posláním organizace je poskytování všeobecně prospěšných služeb, a to především: pečovatelské služby v domácím prostředí občana a přepravní služby.

„Sociálně-přepravnou službou bylo přepravených celkově 93 klientů a projetých 1940 kilometrů. Svými zaměstnanci, kterých bylo 20 (průměrný přepočtený počet), jsme poskytli pečovatelskou službu v celkovém rozsahu 21 741, 5 hodin, z toho bylo poskytnutých 3 244, 5 hodin během svátků, sobot, neděl a večerních služeb.“³²

³¹ [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <http://zo34.ru/>

³² Zpráva o činnosti organizace za rok 2015

Základné údaje z ročnej účtovnej závierky v EUR:

AKTIVA		
1.	Stav investičného majetku	89 451,31
	Oprávky	-66 551,15
2.	Pohľadávky	16 660,14
3.	Finančný majetok – peniaze, ceniny	17 094,46
4.	Prechodné aktíva	1 295,10
	AKTIVA SPOLU:	57 949,86
PASIVA		
1.	Základné imanie	497,91
2.	Fondy	4 453,90
3.	Nerozdelený zisk z minulých rokov	25 965,19
4.	Hospodársky výsledok za rok 2015 – zisk	4 335,43
5.	Závazky z toho	22 697,43
	Krátkodobé rezervy	6 188,29
	Dlhodobé záväzky	225,43
	Krátkodobé záväzky	14 783,71
	Pôžičky	1 500,00
6.	Výnosy budúcich období	
	PASIVA SPOLU:	57 949,86

V roce 2015 činila výše výnosů spolu 231 591 EUR a náklady činily 18 227 255, 75 EUR. Nakolik veškeré příjmy neziskové organizace překročily sumu ve výši 165 969 EUR, roční účetní závěrka byla ověřena auditorem. Tato povinnost byla zavedena zákonem č. 213/1997 Z.z. v roce 2014. Ověření závěrky auditorem je povinné také v případě, pokud dotace ze státního rozpočtu, z rozpočtu státního fondu a z rozpočtu obce překročily v roce, za který je roční účetní závěrka sestavena, sumu ve výši 33 193 EUR. Tuto podmínku SAMARITÁN taky splňuje – dotace od města Martin činily 102 825, 60 EUR. Ve své závěrečné zprávě však uvádějí, že výše dotace na hodinu poskytované služby je ze strany města Martin od roku 2009 nezměněná a nestačí pokrýt ekonomicky oprávněné náklady.

Provoz SAMARITÁN n. o. v roce 2015 finančně zabezpečovaly:

- tržby z prodeje služeb (110 867,60)
- dary od fyzických osob (3 633,00 EUR)
- dary od právnických osob (559,00)
- asignace daně (4 364,50 EUR)
- příspěvky měst a obcí za sociální služby
- reklamní činnost

- sponzorství

Ceník

Ceny uvedené v tabulce jsou pro obyvatele města Martin. Klienti z jiných obcí v okrese platí poplatek bez dotace města, to znamená 8 EUR za hodinu. Opět je o individuálních požadavcích klienta kolik hodin potřebuje.

pásmo	čas	úhrada klienta za 1 hod.	úhrada klienta za 1 deň	úhrada klienta za 1mesiac
I.	07.01 - 15.00			22dní
rozsah hod.denne	2	3,00 €	6,00 €	132,00 €
rozsah hod.denne	3	2,50 €	7,50 €	165,00 €
rozsah hod.denne	4	2,10 €	8,40 €	184,80 €
rozsah hod.denne	5	1,70 €	8,50 €	187,00 €
rozsah hod.denne	6	1,20 €	7,20 €	158,40 €
rozsah hod.denne	7	1,00 €	7,00 €	154,00 €
rozsah hod.denne	8	0,80 €	6,40 €	140,80 €
II.	15.01 - 22.00			22dní
rozsah hod.denne	2	3,50 €	7,00 €	154,00 €
rozsah hod.denne	3	3,20 €	9,60 €	211,20 €
rozsah hod.denne	4	2,90 €	11,60 €	255,20 €
rozsah hod.denne	5	2,60 €	13,00 €	286,00 €
rozsah hod.denne	6 a viac	2,60 €	15,60 €	343,20 €
III	22.01-06.00			22 dní
rozsah hod.denne	2	4,50 €	9,00 €	198,00 €
IV.	viac ako 9 hodín denne			22 dní
rozsah hod.denne	1	5,20 €	5,20 €	114,40 €
V.	dni pracovného pokoja, soboty, nedele			8 dní
rozsah hod.denne	2	6,70 €	13,40 €	107,20 €
rozsah hod.denne	3	6,50 €	19,50 €	156,00 €
viac ako 3 hodiny	priama platba 8 € na hodinu OS			

Závěr

Všeobecně narůstá počet stárnoucích a nemocných lidí a tím i nutnost uspokojování jejich potřeb. V této práci jsme se zabývali nevládními neziskovými organizacemi, jež poskytují sociální služby v oblasti péče o seniory.

Cílem práce bylo analyzovat a porovnat podmínky fungování sociálních nestátních neziskových organizací se zaměřením na sféru péče o seniory v Rusku a na Slovensku.

Z hlediska transparentnosti musíme poznamenat, že slovenské organizace mají mnohem snadněji dohledatelné informace. Část informací o domově sociálních služeb Blagoletie se nám podařilo doplnit díky elektronické komunikaci s jeho ředitelkou. Na Slovensku každá NO poskytující veřejně prospěšné služby má povinnost vypracovávat závěrečnou zprávu. Součástí výroční zprávy je účetní závěrka. Údaje účetní uzávěrky se zveřejňují v plném rozsahu a jsou přístupny uživatelům v sídle organizace, nebo na stránkách. NO poskytující veřejně prospěšné služby do 15. dubna posílají účetní závěrku ověřenou auditorem na zveřejnění v Obchodním věstníku. Naproti tomu v Rusku mají neziskové organizace povinnost do stejného termínu poslat závěrečnou zprávu na Ministerstvo spravedlnosti, ta však není zveřejněna pro běžné uživatele.

Pokud mluvíme o neziskovém sektoru všeobecně, dalšími specifiky byli právní formy neziskových organizací, zmíněné v první kapitole. Zatímco na Slovensku rozlišujeme čtyři formy, v Rusku je jich více. Zajímavější rozdíly nacházíme v oblasti financování neziskových organizací. Slovensko má zvláštní typ státní podpory skrze 2 % zaplacené daně fyzických, nebo právnických osob. Financování ze strany státu je v obou zemích poměrně nízké v porovnání s jinými evropskými zeměmi, nebo se Spojenými státy.

Co se týká zdaňování příjmů, na Slovensku i v Rusku se zdaňují jenom příjmy z podnikatelské činnosti organizace. Zatímco sazba pro všechny právnické osoby je na Slovensku 22 %, v Rusku je kromě standardní sazby, která je 20 %, pro malé a střední podniky možná snižená 6 % a 1 % sazba.

Když přejdeme k organizacím poskytujícím péči o seniory, zásadní je množství volných míst a postavení státních zařízení. Jak jsme zmínili, v druhé kapitole v Rusku je problém s nedostatkem volných míst, na řadu čeká přes 20 000 lidí. Většina zařízení je státních a lidé nejsou spokojeni s podmínkami. Při komunikaci s ředitelkou domova

Blagoletie jsme zjistili, že stát jim, jako NO poskytující sociální služby, nepřispívá žádnou částkou, na rozdíl od situace v domově sociálních služeb Dom sv. Martina.

Drobné rozdíly nacházíme i při poskytování sociálních služeb. Proces uznání odkázanosti na sociální službu je v obou zemích podobný, na Slovensku však dělí občany do určitých stupňů odkázanosti. Specifikem Ruska je, že invalidé válečného stavu a účastníci Velké vlastenecké války mají právo na bezplatné poskytování sociálních služeb. V souvislosti s cenami za poskytované služby můžeme dále konstatovat, že na Slovensku je rozdíl mezi terénní a pobytovou formou pro klienta citelnější.

Naše práce přináší několik různých pohledů na problematiku sociálně orientovaných NO. Z jedné strany je to hledisko neziskové organizace, kdy si všímáme, jaké jsou možnosti financování, jaké jsou povinnosti NO, a na straně druhé je to pohled klienta, tedy zohledňování ceny za poskytnuté služby a vybavení žádosti.

РЕЗЮМЕ

В настоящее время, когда средняя продолжительность жизни увеличивается, социальные услуги становятся очень актуальны. По данным учреждения социального страхования в Словакии проживает более одного миллиона пенсионеров, которые составляют около 20% всех жителей страны. В России число пенсионеров еще выше и составляет 39% населения. Стимулом для написания данной работы был, кроме важности этой темы, мой личный опыт работы в доме престарелых. Обеспечение ухода за пожилыми людьми осуществляется посредством двух форм социальных услуг: на дому, или в специализированных учреждениях. Оба варианта имеют достоинства и недостатки. По результатам исследования, описанном во второй главе, пожилые люди предпочитают уход на дому, если это возможно. Человек в преклонном возрасте не любит изменений и любой переезд для него является стрессом. Субъектом, предоставляющим социальные услуги, может быть не только государство, но и негосударственные некоммерческие организации или коммерческие организации.

Целью работы является проанализировать и сравнить условия функционирования социально-ориентированных негосударственных некоммерческих организаций, направленных на уход за пожилыми людьми в России и в Словакии.

В первой главе мы определяем некоммерческий сектор, опираясь на 5 основных критериев: формальная структура, частный характер, основной целью не является достижение прибыли, которая разделялась бы между владельцами, независимость и добровольный характер. Основной юридической нормой для некоммерческих организаций в Словакии является «Закон о некоммерческих организациях Словацкой республики» номер 213, действующий с 1997-ого г. В России аналогичным актом является Федеральный закон «О некоммерческих организациях» от 12.01.1996 N 7-ФЗ. Правовые формы некоммерческих организаций в Словакии это ассоциация, фонд, общественно полезная организация и неинвестиционный фонд. Российское законодательство выделяет общественную и религиозную организацию (объединение), фонд, некоммерческое партнерство, частное учреждение, автономную некоммерческую организацию и ассоциацию (союз) как основные формы, так как некоторые из них распадаются на подтипы.

Что касается появления некоммерческого сектора, по мнению инженера Захаровой, это реакция на провал рынка, возникший из-за информационной асимметрии между спросом и предложением. Причём некоммерческий сектор вступает в эти отношения в качестве надежного партнера, поскольку его задачей не является получение прибыли. Наличие негосударственных некоммерческих организаций и их участие в общественной жизни является характерной чертой гражданского общества. Разумеется, что развитие некоммерческого сектора в Словакии и в России могло произойти только после падения коммунизма.

Дальше в первой главе идет речь о понятии «социально ориентированная некоммерческая организация». В России его определяет Федеральный закон от 5 апреля 2010 г. N 40-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации по вопросу поддержки социально ориентированных некоммерческих организаций». В законодательстве Словацкой республики таких законов нет, хотя по виду деятельности они есть.

В последней части этой главы мы говорим про финансирование и налоги некоммерческих организаций. Финансовые ресурсы могут поступать в НКО из четырех источников. Во-первых, из общественного сектора посредством международной гуманитарной помощи, на двусторонней и многосторонней основе грантовой помощи, или финансирования со стороны государственных и местных органов власти. Во-вторых, из частного сектора, благодаря иностранным и отечественным корпоративным грантам. Третьим источником является общественность (пожертвования от частных лиц и тп). Естественно, четвертый способ это самофинансирование. Ситуации в Словакии и в России похожи тем, что поддержка социальной сферы со стороны государств обеих стран ниже, чем в Европе и Америке, что видно и по графам в части 1.3. Доходы от своей деятельности в Словакии составляют 54,2%, а в России 36% от объёма ресурсов. Доля доходов от физических лиц и частных предприятий в России выше (41%), чем в Словакии (23,7%). В связи с финансированием, нельзя не обратить внимание на особый способ государственной поддержки в Словакии. Имеется ввиду ассигнация 2% налогов от подоходного налога физических и юридических лиц в пользу какой-либо зарегистрированной некоммерческой организации. В 2016 году было зарегистрированных 14 076 организаций. Возможностью ассигнации пользуется 25,8 % юридических и 20,9 % физических лиц. Так, словацкие некоммерческие

организации, таким образом, получили более чем 52 миллиона евро в 2014 г. Оплачивание налога на прибыль некоммерческих организаций в России и в Словакии касается только доходов от предпринимательской деятельности. Ставка налога на прибыль юридических лиц в Словакии составляет 22%, а в России 20%. Важно заметить, что в России, кроме этого, действует упрощенная налоговая система, направленная на поддержку малого и среднего бизнеса, благодаря чему некоммерческая организация может получить ставку только 6%. Более того, законами субъектов РФ ставка может быть снижена до 1%.

Вторая глава описывает формы ухода за пожилыми людьми. Современные тенденции таковы, что есть стремление получить патронаж на дому, так долго, как это возможно. Перед предоставлением ухода на дому клиент должен подтвердить, что ему такой уход нужен. Человек признается нуждающимся в социальном обслуживании на основании медицинского заключения о состоянии здоровья и обследования условий проживания. Если эта форма старикам не подходит, то они могут пользоваться уходом в домах престарелых. Большинство учреждений в Словакии действует как комбинированное учреждение – дом социальных услуг и дом для престарелых, так как разница между ними заключается в том, что в дом престарелых могут поступить только люди, которые достигли пенсионного возраста. Дом социальных услуг открыт для всех нуждающихся в уходе без ограничений в возрасте. Необходимо отметить, что пенсионный возраст в России для женщин составляет 55 лет, а для мужчин 62 года. В Словакии до недавнего времени пенсионный возраст у мужчин и женщин также отличался. Кроме того, у женщин важную роль играло количество детей. Сейчас для всех рожденных после 1954 года пенсионный возраст наступает в 62 года и 76 дней.

В третьей главе мы представляем четыре конкретных поставщика социальных услуг. Дома престарелых «Дом святого Мартина» и «Благолетие» и два представителя в качестве организаций предоставляющий социальное обслуживание на дому – «Самаритан» и «Золотая осень».

«Дом святого Мартина» работает с 2000 года и также является комбинированным учреждением. Это дом престарелых, дом социальных услуг и специализированное учреждение. В доме 30 клиентов и 18 работников. Проживание в доме стоит 10,50 евро в день. По нашим расчетам месячная стоимость составляет

35% средней зарплаты. Кроме денежных средств от клиентов функционирование организации поддерживает государство (включая средства ассигнации 2% налога).

Автономная некоммерческая организация «Благолетие» работает с 2013 года. В настоящее время в доме 55 клиентов и 34 работника. В отличие от Дома святого Мартина, Благолетие не получает поддержки от государства. Большинство ресурсов у данного учреждения поступает от клиентов и приблизительно 20% от спонсоров. Проживание в доме стоит от 8,29 евро в день, то есть за месяц клиенты оплачивают приблизительно 40,82% среднемесячной зарплаты в России. Организация работает по упрощенной налоговой системе и недавно добились льготу на 1%.

Следующим представителем является автономная некоммерческая организация «Золотая осень», которая предоставляет уход на дому. А именно социально-бытовое обслуживание, медицинское обслуживание, социально-психологические услуги, социально-педагогические услуги, а также социально-правовые услуги. На их странице перечислены условия признания человека нуждающимся в предоставлении социальных услуг, в том числе полная или частичная утрата способности либо возможности осуществлять самообслуживание, наличие в семье инвалида или инвалидов, наличие внутрисемейного конфликта, в том числе с лицами с наркотической или алкогольной зависимостью, отсутствие работы и средств к существованию и так далее. Кроме того, оплата услуг производится за конкретные услуги и независимо от времени. Мы пытались подобрать основной пакет услуг и получили сумму 148,02 евро в месяц, что приблизительно 24% среднемесячной зарплаты.

Для примера некоммерческой организации предоставляющей уход за пожилыми людьми в Словакии, мы выбрали «Самаритан». Эта организация начала свою деятельность в 1999 году и кроме ухода также предоставляет социально-транспортное обслуживание. В 2015 году "Самаритан" финансово обеспечивала главным образом собственная деятельность (110 867,60 евро), но также спонсорская помощь от физических и юридических лиц (4190 евро) и государство (в том числе 4 364,50 евро от ассигнации 2% налога). Если говорить о цене, то она ниже для жителей города Мартин, чем для жителей окружающих городов и деревень (это связано с дотацией от города Мартин). Точная система оплачивания приведена в таблице в части 3.4.

В последней части работы приводятся сравнения обстановки в Словакии и в России. Сравнивая открытость негосударственного сектора, то нужно отметить, что в Словакии информация намного более прозрачна. Это связано с тем, что каждая словацкая некоммерческая организация предоставляющая общественно полезные услуги обязана составить окончательный годовой отчёт, с обязательной финансовой отчётностью, данные которой публикуются в полном объеме и доступны для пользователей организации и на её сайте. Российские некоммерческие организации должны посылать свой отчёт в Министерство юстиции, но он не является общедоступным для обычных пользователей. Нам удалось получить некоторую информацию благодаря Нине Васильевне Мараткановой - директору организации «Благолетие», которая ответила на наш запрос в интернете.

Необходимо отметить наличие разницы в правовых формах некоммерческих организаций, которых в России чуть больше, о чём упоминается в первой главе. Очень интересной особенностью является вид государственной поддержки посредством ассигнации налога в Словакии. Сходство находим в довольно низком финансировании некоммерческих организаций со стороны государства в обеих странах. Особенностью России является упрощенная налоговая система с пониженной ставкой до 1%.

Небольшие различия обнаруживаются и в предоставлении социальных услуг. Процесс признания необходимости оказания социальных услуг в обеих странах схож, но в Словакии клиентов делят более конкретно по нескольким степеням зависимости. Особенностью России является то, что инвалиды войны и участники Великой Отечественной войны имеют право на бесплатное предоставление социальных услуг. В этой связи, стоит заметить, что в Словакии существует разница в стоимости ухода на дому и в домах престарелых, причём уход на дому намного дороже.

Наша работа показывает несколько разных точек зрения на проблематику социально-ориентированных некоммерческих организаций. С одной стороны, это сама организация и возможности финансирования некоммерческой организации и её обязательства. С другой стороны, это взгляд со стороны клиента. Здесь необходимо учитывать стоимость предоставляемой услуги и спрос на существующее предложение.

Bibliografie

Knihy:

1. ĎALAKOVÁ, S. Starostlivosť o seniorov prostredníctvom pobytovej a terénnej sociálnej práce. Ružomberok: Verbum, 2013. ISBN 987-80-561-0013-4
2. DAVIS, L., L. ETCHART, N.: *Profit for Nonprofits*. NESsT: Santiago, Chile, 1999.
3. DRAŠKOVEC, B. Formy sociálneho bývania. Bratislava: Katedra architektonickej tvorby obytných budov, 2002. ISBN 80-227 1904-8.
4. MARČEK, E.: *Financovanie mimovládnych neziskových organizácií z verejných zdrojov na úrovni miestnych samospráv v SR*. PANET: Trnava, 2010. ISBN 987-80-968920-1-3
5. ZACHAROVÁ, A. *Ekonomické a právne aspekty neziskových organizácií*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 987-80-8168-271-1.
6. ГРИЩЕНКО, Ю. И., Этапы становления некоммерческих организаций в России. *Некоммерческие организации в России.*, **2012**(5).
7. Závěrečná zpráva 2015 Dom sv. Martina
8. Zpráva o činnosti organizace za rok 2015 SAMARITÁN

Internetové zdroje:

1. *Dom Sv. Martina* [online]. ©2014. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <http://www.domsvmartina.sk/cenik.html>
2. SOCIÁLNA POISŤOVŇA. *Počet vyplácaných dôchodkov (v mesiacoch)*. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/pocet-vyplacanych-dochodkov--v-mesiacoch-/3150s>
3. ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. *Priemerná nominálna mesačná mzda (EUR)*. [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg
4. ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. *Zamestnanci – neziskové organizácie*. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: http://www.statistics.sk/pls/elisw/objekt.send?uic=3746&m_sso=4&m_so=73&ic=19
5. VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ. 2013. *Financování neziskových organizací*. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: is.vsfs.cz/el/6410/zima2013/.../Financovani_NS.doc.
6. *Доклад о деятельности и развитии социально ориентированных некоммерческих организаций*. [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://economy.gov.ru/wps/wcm/connect/7192c0d3-428f-4860-9b78-d535740d16bd/doklad87r.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=7192c0d3-428f-4860-9b78-d535740d16bd>
- ФЕДЕРАЛЬНАЯ СЛУЖБА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СТАТИСТИКИ. *Среднемесячная номинальная начисленная заработная плата работников по полному кругу организаций в целом по экономике Российской Федерации в 1991-2017гг*. [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/wages/
7. *Итоги выборочного обследования социально ориентированных некоммерческих организаций на основе формы № 1-СОНКО* [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: http://www.gks.ru/free_doc/new_site/finans/1-sonko2015.
8. ПЕТРОВ, Алексей. *Дома престарелых в современной России. Электронная газета Век* [online]. 2015 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://wek.ru/doma-prestarelyx-v-sovremennoj-rossii>

- 9.** ПОЛТАВСКАЯ, М. Б. Социально ориентированные некоммерческие организации в современной России: Проблема ресурсной обеспеченности. *XVIII Международная конференция памяти проф. Л.Н. Когана* [online]. 2015, , 2427-2437 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10995/32446>
- 10.** САВИНОВА, Е.В. *Количество социально-ориентированных некоммерческих организаций* [online]. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <https://www.fedstat.ru/indicator/43638#>
- 11.** [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <https://e-ecolog.ru/buh/2014/5507231318>
- 12.** [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <http://noalone.ru/pansionaty/russia/perm/chastnie/ano-dsu-blagoletie/>
- 13.** [online]. [cit. 2017-22-02]. Dostupné z: <http://zo34.ru/>

Zákony:

1. Zákon NR SR č. 213/1997 Z. z.

2. Zákon NR SR č. 147/1997 Z. z.

3. Zákon NR SR č. 34/2002 Z. z.

4. Zákon NR SR č. 83/1990 Z.z.

5. Zákon NR SR č. 269/2016 Z. z.

6. Zákon NR SR č. 595/2003 Z.z.

7. Федеральный закон "О некоммерческих организациях" от 12.01.1996 N 7-ФЗ

8. Федеральный закон "О страховых пенсиях" от 28.12.2013 N 400-ФЗ

9. Федеральный закон "О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации по вопросу поддержки социально ориентированных некоммерческих организаций" от 05.04.2010 N 40-ФЗ

Seznam použitých zkratk

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

NR SR – Národní rada Slovenské republiky

SR – Slovenská republika

NO – nezisková organizace

MNO – mimovládní nezisková organizace

SONO – sociálně orientované neziskové organizace

DR SR – Daňové ředitelství Slovenské republiky

ZSS – zařízení sociálních služeb

KÚ – krajský úřad

ANOTACE

Jméno a přímení: Katarína Kvašňovská

Název katedry a fakulty: Katedra slavistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Název práce: Nestátní neziskové organizace věnující se péči o seniory na Slovensku a v Ruské Federaci

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Jitka Komendová, Ph.D.

Počet znaků: 72 524

Počet příloh: 0

Klíčová slova: Nevládní neziskové organizace, terénní forma, pobytová forma, senior

V práci se zabýváme problematikou sociálních nevládních neziskových organizací, které poskytují péči o seniory terénní a pobytovou formou. Popisujeme podmínky těchto organizací na Slovensku a v Rusku. V první kapitole krátce definujeme neziskový sektor obecně a následně se zřetelíme na sociální neziskové organizace. Další část pojednává o dvou vybraných formách poskytování sociálních služeb v obou zemích, přičemž se opírá i o informace z konkrétních neziskových organizací. V poslední části shrneme a porovnáme situaci v Rusku a na Slovensku.

ANNOTATION

Name and surname: Katarína Kvašňovská

Faculty: Philosophical faculty, Palacký University Olomouc

Department: Department of Slavonic studies

Name of bachelor's work: Non-profit organizations dedicated to care of seniors in Slovak republic and Russian federation

Head of bachelor's work: doc. Mgr. Jitka Komendová, Ph.D.

Number of characters: 72 524

Keywords: Non-governmental non-profit organizations, outreach form, residential form, senior

The thesis deals with social non-governmental non-profit organizations that provide care of seniors by outreach and residential forms. We describe the conditions of these organizations in Slovakia and Russia. The first chapter briefly define the non-profit sector in general and then focused on the social non-profit organizations. The second chapter deals with the two selected forms of social services in both countries, relying on information from specific non-profit organizations. In the last section we summarize and compare the situation in Russia and Slovakia.

